

**2006-njy ýylyň 1-nji ýanwaryndan «Türkmenistanyň Mejlisi
hakynda (rejelenen görnüşi)» Türkmenistanyň kanuny –
Türkmenistanyň 2005-nji ýylyň 25-nji oktyabrynda kabul edilen №
HM-85 Kanuny esasynda güýjüni ýitirýär.**

**TÜRKMENISTANYŇ
KANUNY**

**Türkmenistanyň Mejlisi hakynda
(rejelenen görnüşi)**

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2003 ý., № 4, 43- madda)

Şu Kanun Türkmenistanyň Konstitusiyasyna laýyklykda Türkmenistanyň Mejlisiniň, onuň düzümleriniň we saýlanylýan wezipeli adamlarynyň işiniň hukuk esaslaryny we ygtyýarlaryny kesgitleýär.

I bab. Umumy düzgünler

1-nji madda. Mejlis (Parlament) Türkmenistanyň hemişelik hereket edýän kanunçykaryjy döwlet edarasydyr. Onuň işi Türkmenistanyň Konstitusiyasyna hem şu Kanuna laýyklykda amala aşyrylýar.

2-nji madda. Mejlis ählumumy, deň we göni saýlaw hukugy esasynda gizlin ses bilen saýlanylýan 50 sany deputatdan ybaratdyr. Mejlisiň deputatlarynyň ygtyýarlylyklarynyň möhleti baş ýyldyr.

Mejlisiň deputatlarynyň saýlawlary Türkmenistanyň Konstitusiyasyna we «Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlarynyň saýlawlary hakyndaky» Türkmenistanyň Kanuna laýyklykda geçirilýär.

Mejlisiň deputatlarynyň hukuk ýagdaýy degişli kanun bilen kesgitlenilýär.

Mejlis Konstitusianyň 63-nji maddasynda göz önünde tutulan halatlarda möhletinden ön ýatyrylyp bilner:

- 1) sala salşygyň karary esasynda;
- 2) Halk Maslahatynyň karary esasynda;
- 3) Mejlisiň bellenen sandaky deputatlarynyň azyndan üçden iki böleginiň sesleriniň köplügi bilen kabul eden karary esasynda (öz-özünü ýatyrmagy);
- 4) alty aýyň dowamynda Mejlisiň ýolbaşçy düzümleri düzülmedik mahalynda - Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan.

3-nji madda. Mejlisiň işi meseleleri erkin ara alyp maslahatlaşmaga we olary bileleşip çözmäge, onuň döredýän düzümleriniň we saýlaýan wezipeli adamlarynyň Mejlisiň önünde jogapkärçiligine, hasabatlylygyna, aýanlygyna, jemgyýetçilik pikiriniň hemişe hasaba alynmagyna esaslanýar.

II bab. Mejlisiň we onuň düzümleriniň işiniň guralyşy

4-nji madda. Mejlisiň işi maslahat görnüşinde geçirilýän ýygnaklar, şeýle hem Mejlisiň komitetleriniň we toparlarynyň maslahatlary görnüşinde amala aşyrylýar.

5-nji madda. Mejlis her ýyl nobatdaky maslahatlaryna, ýagny ýazky we güýzki maslahatlaryna ýygnaýşyňy.

Ýazky maslahat Türkmenbaşy aýynyň 15-nden Oguz aýynyň 15-i aralygyndaky möhletde, güýzki maslahat Ruhnama aýynyň 15-inden Bitaraplyk aýynyň 31-i aralygynda geçirilýär. Eger maslahatyň işiniň başlanýan güni dynç alyş ýa-da baýramçylyk gününe gabat gelse, onda şol dynç alyş ýa-da baýramçylyk gününe yzyndan gelýän birinji iş gününe maslahatyň işiniň başlanýan güni hasaplamaly. Nobatdan daşary maslahatlar Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan, Mejlisiň Başlygy tarapyndan ýa-da Mejlisiň deputatlarynyň azyndan üçden bir böleginiň teklibi boýunça çagyrylýar.

Mejlisiň maslahatyna deputatlaryň belenen sanynyň azyndan üçden iki bölegi gatnaşýan bolsa, onda ol doly ygtyýarlydyr.

6-njy madda. Täze çagyrylyş Mejlisiň birinji maslahaty onuň deputatlarynyň azyndan üçden iki bölegi saýlanylandan soň iki hepdeden gijä galman öňki çagyrylyş Mejlisi tarapyndan çagyrylýar.

Mejlisiň Başlygy saýlanýança maslahaty Türkmenistanda saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky merkezi toparyň başlygy açýar hem alyp barýar.

7-nji madda. Mejlis özüniň ygtyýarlylyklaryny täze çagyrylyş Mejlisiň birinji maslahaty işläp başlaýança saklap galýar.

Täze saýlanylan Mejlis deputatlaryň ygtyýarlylyklary ykrar edilýänçä diňe maslahaty açmak, Mandat we ses sanaýjy toparlary saýlamak baradaky meseleler boýunça kararlary kabul edip biler.

Mejlis Mandat toparynyň tekliplamasy boýunça Mejlisiň deputatlarynyň ygtyýarlylyklaryny ykrar etmek hakynda, saýlawlar hakyndaky kanunçylygyň bozulan halatynda bolsa, aýry-aýry deputatlary saýlamak boýunça geçirilen saýlawlary hakyky däl diýip ykrar etmek hakynda karar kabul edýär.

8-nji madda. Mejlisiň maslahatyna Mejlisiň Dessury tarapyndan belenen tertipde döwlet edaralarynyň, jemgyýetçilik birleşikleriniň, ylmy edaralaryň, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleri, şeýle hem beýleki adamlar gatnaşyp bilerler.

Türkmenistanyň Prezidenti döwletiň baştutany, Türkmenistanyň iň ýokary wezipeli adamy hökmünde Mejlisiň ähli maslahatlaryna gatnaşmaga haklydyr.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasarlary Mejlisiň ähli maslahatlaryna gatnaşyp bilerler.

9-njy madda. Mejlisde kanun çykarmak başlangyjyna bolan hukuk Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygyna, Türkmenistanyň Prezidentine, Mejlisiň deputatlaryna, halk wekillerine, Ministrler Kabinetine, Ýokary kazyýete degişlidir.

Mejlis kanunlary, kararlary we beýleki namalary kabul edýär. Olar Mejlisiň maslahatlarynda açyk ýa-da atma-at ýa-da gizlin ses bermek arkaly kabul edilýär.

Kanunlar, kararlary we beýleki namalar Mejlisiň deputatlarynyň belenen sanynyň sesleriniň ýönekeý köplügi bilen kabul edilýär.

Ses bermegiň tertibi Mejlisiň Dessury tarapyndan belenenilýär.

Mejlis tarapyndan kabul edilen namalaryň Türkmenistanyň ähli ýerinde hökmanylyk güýji bardyr.

10-njy madda. Kanunlaryň hereket etmegi üçin hökmany şert kanunlary, beýleki namalary çap etmektir.

Türkmenistanyň kanunlaryny we Mejlisiň namalaryny çap etmegiň we güýje

girizmegin tertibi degişli kanun bilen kesgitlenilýär.

11-nji madda. Mejlis açyk ses bermek arkaly, deputatlaryň bellenen sanyndan sesleriň ýönekeý köplügi bilen öz düzüminden Mejlisiň Başlygyny saýlaýar, ol bolsa Halk Maslahatynyň we Mejlisiň önünde hasabat berijidir. Mejlisiň Başlygyny saýlamak hakynda Türkmenistanyň kanuny kabul edilýär.

Mejlisiň Başlygy Mejlisiň deputatlarynyň bellenen sanynyň azyndan üçden iki böleginiň sesleriniň köplügi bilen kabul edilen karary boýunça wezipesinden boşadylyp bilner. Mejlisiň Başlygyny wezipesinden boşatmak hakyndaky meselä deputatlaryň azyndan üçden bir böleginiň talap etmegi boýunça Mejlis tarapyndan seredilýär.

Mejlisiň Başlygyny wezipesinden boşatmak onuň kesellemegi ýa-da öz üstüne yüklenilen borçlaryny ýerine ýetirmäge mümkinçilik bermeýän beýleki ýagdaý zerarly Başlygyň öz haýyşy esasynda amala aşyrylyp bilner. Mejlisiň Başlygyny wezipesinden boşatmak hakyndaky karar deputatlaryň bellenen sanynyň ýönekeý köplüginin açyk ses bermegi bilen Mejlis tarapyndan kabul edilýär. Mejlisiň Başlygyny wezipesinden boşatmak hakynda Türkmenistanyň kanuny kabul edilýär.

Öňki çagyrylyş Mejlisiň Başlygy öz ygtyýarlaryny täze çagyrylyş Mejlisiň birinji maslahaty açylýança saklap galýar.

12-nji madda. Mejlisiň Başlygynyň orunbasary deputatlaryň arasyndan açyk ses bermek arkaly deputatlaryň bellenen sanyndan sesleriň ýönekeý köplügi bilen saýlanylýar. Mejlisiň Başlygynyň orunbasaryny saýlamak hakynda Türkmenistanyň kanuny kabul edilýär.

Mejlisiň Başlygynyň orunbasary Başlyk tarapyndan öz üstüne yüklenilen wezipeleri ýerine ýetirýär. Başlygyň ýok wagtynda ýa-da onuň öz ygtyýarlaryny berjaý etmäge mümkinçiligi bolmadyk ýagdaýynda onuň wezipesini alyp barýar.

Mejlisiň Başlygynyň orunbasary onuň öz haýyşy boýunça, şeýle hem oňa öz borçlaryny ýerine ýetirmäge mümkinçilik bermeýän ýagdaýlar sebäpli wezipesinden boşadylyp bilner. Mejlisiň Başlygynyň orunbasaryny wezipesinden boşatmak hakyndaky karar deputatlaryň bellenen sanyndan ýönekeý köplüginin açyk ses bermegi bilen Mejlis tarapyndan kabul edilýär.

Mejlisiň Başlygynyň orunbasaryny wezipesinden boşatmak hakynda Türkmenistanyň kanuny kabul edilýär.

13-nji madda. Mejlisiň Başlygyny, Başlygynyň orunbasaryny saýlamak ýa-da wezipesinden boşatmak hakynda teklipleri girizmegin tertibi Mejlisiň Dessurynda belleniýär.

14-nji madda. Kanunlaryň taslamalaryny, degişli meseleleri işläp taýýarlamak we olara deslapdan seretmek işlerini alyp barmak üçin Mejlis deputatlaryň hataryndan komitetleri we toparlary düzýär.

Komitetler hemişelik esasyda düzülýär. Toparlar hemişelik, şeýle hem wagtlaýyn esasyda döredilip bilner.

Komitetleri we toparlary döretmegiň we ýatyrmagyň, şolaryň başlyklaryny, olaryň orunbasarlaryny hem-de agzalaryny saýlamagyň we boşatmagyň tertibi şu Kanun we Mejlisiň Dessury tarapyndan belleniýär.

15-nji madda. Mejlisiň we onuň düzümleriniň iş tertibi Mejlisiň Dessury tarapyndan kesgitlenilýär.

III bab. Mejlisiň we Mejlisiň Başlygynyň ygtyýarlary

16-njy madda. Mejlisiň ygtyýarlaryna:

1) kanunlary kabul etmek, olara üýtgetmeler we goşmaçalar girizmek, olaryň manysyny düşündirmek hem berjaý edilişine gözegçilik etmek.

Kanunlaryň berjaý edilişine gözegçilik etmek ýörite Düzgünnama esasynda Ministrler Kabinetiniň üsti bilen amala aşyrylýar. Mejlis bilen Ministrler Kabinetiniň arasynda ýüze çykýan näsazlyklar Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan çözülýär;

2) Mejlisiň Başlygyny, Mejlisiň Başlygynyň orunbasaryny saýlamak, olary wezipesinden boşatmak;

3) Mejlisiň komitetlerini we toparlaryny döretmek, üýtgedip guramak we ýatyrmak, olaryň düzümini tassyklamak, komitetleriň we toparlaryň başlyklaryny we orunbasarlaryny saýlamak hem-de olary wezipesinden boşatmak;

4) Türkmenistanyň Prezidentine aýry-aýry meseleler boýunça kanunlary çykarmak hukugyny bermek;

5) Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan kabul edilen kanunlary tassyklamak;

6) Ministrler Kabinetiniň iş maksatnamasyny makullamak baradaky meselä seretmek;

7) saýlawlara gözegçiligi we olary synlamagy guramak;

8) Türkmenistanyň Prezidentiniň teklibi boýunça Ýokary kazyýetiň başlygy, Baş prokuror, İçeri işler ministri, Adalat ministri wezipelerine bellemek we olary wezipesinden boşatmak baradaky meselelere seretmek;

9) kanun taslamalaryny işlemegiň ýyllyk we geljekki döwür üçin meýilnamalaryna seretmek we tassyklamak;

10) Türkmenistanyň Döwlet býujetini we onuň ýerine ýetirilişi hakyndaky hasabaty tassyklamak baradaky meselä seretmek;

11) Mejlisiň çykadjylarynyň her ýyllyk möçberini tassyklamak;

12) döwlet sylaglaryny döretmek;

13) Türkmenistanyň Prezidentini döwlet sylaglary bilen sylaglamak, oňa hormatly atlary, harby atlary, tapawutlandyryş atlaryny dakmak;

14) döwlet häkimiýet we dolandyryş edaralarynyň kadalaşdyryjy namalarynyň Konstitusiýa laýyk gelýändigini-gelmeýändigini kesgitlemek;

15) Halk Maslahatynyň ygtyýaryna degişli döwletara bileleşikler we başga birikmeler hakyndaky şertnamalardan başgasyny, ýagny halkara konwensiýalaryny we döwletara şertnamalaryny hem ylalaşyklaryny tassyklamak we ýatyrmak;

16) Geňeşleriň işine guramaçylyk-usullaýyn ýolbaşçylygy we gözegçiligi amala aşyrmak;

17) Konstitusiýada we kanunlarda Mejlisiň ygtyýaryna degişli edilen beýleki meseleleri çözmek degişlidir.

17-nji madda. Mejlisiň Başlygy:

1) Mejlisiň işine ýolbaşçylyk edýär;

2) Mejlisiň maslahatlarynda başlyklyk edýär;

3) Mejlisiň komitetleriniň we toparlarynyň düzümi baradaky teklipleri Mejlisiň seretmegi üçin hödürleýär, olaryň işini utgaşdyrýar;

4) komitetlere, toparlara we deputatlara guramaçylyk, hukuk, ylmy taýdan, maddy-tehniki hyzmat edilişini üpjün edýär;

5) kanunlaryň taslamalaryny işläp taýýarlamak üçin zerur bolan halatlarda, taýýarlaýjy toparlary we iş toparlaryny döredýär;

6) Mejlisiň komitetleriniň we toparlarynyň alyp barýan işleri hakyndaky habarlaryny diňleýär;

7) Mejlisiň gulluklarynyň gurluşyny we wezipe sanawyny tassyk edýär;

8) Mejlisiň kabul eden kanunlaryny we beýleki namalaryny çap etmegi, «Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlaryny» neşir etmegi guraýar;

9) Mejlisiň kararlarynyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edilmegini guraýar;

10) Konstitusiýanyň 60-njy maddasynda göz önünde tutulan ýagdaýlarda Türkmenistanyň Prezidentiniň wezipesini wagtlaýyn ýerine ýetirýär;

11) Türkmenistanyň Prezidentiniň tabşyrmagy boýunça, Konstitusiýanyň 55-nji maddasynyň 2, 9, 11-nji bentlerinde göz önünde tutulan onuň käbir ygtyýarlaryny amala aşyrýar;

12) Halk Maslahaty, Türkmenistanyň Prezidenti, beýleki döwlet edaralary we jemgyýetçilik birleşikleri bilen Mejlisiň özara gatnaşygyny amala aşyrýar;

13) başga döwletleriň parlamentleri bilen bolýan gatnaşyklarda Mejlisiň adyndan wekilçilik edýär we parlamentara aragatnaşyklary amala aşyrmak baradaky işi guraýar;

14) Mejlis tarapyndan kabul edilip, Türkmenistanyň Prezidentine gol çekmäge berilýän kanunlaryň asyl nusgadygyny öz goly bilen tassyklaýar, Mejlisiň kararlaryna gol çekýär;

15) Mejlisiň degişli gulluklarynyň işgärlerini wezipä belleýär we wezipeden boşadýar;

16) Türkmenistanyň Konstitusiýasy, kanunlary we Mejlisiň namalary bilen Mejlisiň Başlygynyň ygtyýaryna degişli edilen beýleki meseleleri çözüýär.

Mejlisiň Başlygy öz ygtyýarlarynyň çäklerinde buýruklary çykarýar.

IV bab. Mejlisiň komitetleri we toparlary

18-nji madda. Mejlisiň komitetleriniň esasy wezipeleri şu aşakdakylardan ybaratdyr:

1) kanunlaryň we beýleki namalaryň taslamalarynyň üstünde işlemek;

2) Mejlisiň ygtyýaryna degişli edilen meselelere deslapdan seretmek we olary taýýarlamak;

3) Mejlis tarapyndan kabul edilen kanunlary we beýleki namalary durmuşa geçirmäge ýardam bermek we olaryň berjaý edilişine gözegçilik etmek.

19-njy madda. Komitetler täze çagyrylyş Mejlisiň birinji maslahatynda onuň ygtyýarlylyk möhletine barabar möhlet bilen düzülýär.

Zerur bolan halatynda täze komitetler döredilip, ozalky döredilenler ýatyrylyp we üýtgedilip guralyp bilner.

20-nji madda. Komitetiň başlygy, onuň orunbasary we komitetiň agzalary Mejlis tarapyndan saýlanylýar. Komitetleriň agzalary saýlanan mahalynda komitetiň tutuş düzümi boýunça ses bermek geçirilýär, zerur bolan halatynda bolsa, hödürlenýän her bir adam boýunça aýratynlykda ses bermek geçirilýär.

Mejlisiň Başlygy we Başlygyň orunbasary komitetleriň düzümine saýlanyp bilinmez.

21-nji madda. Komitetiň başlygy, onuň orunbasary olaryň haýyşy boýunça, şeýle hem olaryň öz borçlaryny ýerine ýetirmegine mümkinçilikleriniň bolmadyk ýagdaýlary bilen baglylykda Mejlis tarapyndan wezipesinden boşadylyp bilner.

22-nji madda. Mejlisiň komitetleri işini Mejlisiň we öz meýilnamalaryna, Mejlisiň Baýlygynyň, Mejlisiň Baýlygynyň orunbasarynyň tabşyryklaryna we tekliplerine laýyklykda guraýarlar.

Türkmenistanyň kanunlarynyň we Mejlisiň namalarynyň taslamalaryny işläp düzmek kanunlaryň taslamalaryny işläp düzmegiň meýilnamasyna laýyklykda, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Baýlygy, Türkmenistanyň Prezidenti, Ministrler Kabineti tarapyndan girizilen kanunlaryň taslamalary esasynda, şeýle hem Mejlisiň Baýlygynyň, Mejlisiň Baýlygynyň orunbasarynyň tabşyrmagy boýunça komitetler tarapyndan amala aşyrylýar.

23-nji madda. Türkmenistanyň kanunlarynyň we Mejlisiň namalarynyň taslamalary, kada hökmünde, komitetlerde deslapky ara alyp maslahatlaşylandan soňra kabul etmek üçin Mejlisiň maslahatyna hödürlenilýär.

Kanunlaryň we namalaryň taslamalarynyň komitetlerde deslapky seredilmeginiň we ara alnyp maslahatlaşylmagynyň jemleri, olar barasynda aýdylan teklipler we bellikler Mejlise komitetleriň çykaran netijeleri görnüşinde berilýär.

Türkmenistanyň kanunlaryny we Mejlisiň namalaryny taýýarlamagyň we kabul etmegiň tertibi, bu işe komitetleriň gatnaşmagynyň tertibi şu Kanun we Mejlisiň Dessury tarapyndan kesgitlenilýär.

24-nji madda. Komitetleriň Mejlisiň maslahatynyň gün tertibi boýunça teklipleri girizmäge, öz ygtyýaryna degişli bolan meseleler boýunça nutklar we goşmaça nutklar bilen çykyş etmäge hukugy bardyr.

25-nji madda. Kanunlaryň taslamalarynyň işlenilmegi bilen baglylykda, döwlet we jemgyýetçilik-syýasy ähmiýetli meseleler barada resmi düşündiriş bermegini sorap, döwlet häkimiýet we dolandyryş edaralarynyň wezipeli adamlaryna ýüz tutmaga Mejlisiň komitetleriniň haky bardyr.

26-njy madda. Mejlis özüniň işiniň islendik ugry boýunça toparlary döredip biler.

Toparlar deputatlaryň hataryndan toparlaryň başlyklaryndan we agzalaryndan ybarat düzümde, aýyk ses bermek arkaly saýlanýar.

Toparlaryň wezipesi we iş tertibi olar döredilende Mejlis tarapyndan kesgitlenýär.

Topar işiň jemi boýunça Mejlise habarnama ýa-da netijenama ýazyp berýär. Toparyň habarmamasy, çykaran netijesi boýunça Mejlis karar kabul edýär.

27-nji madda. Komitetler we toparlar deputat däl alymlary, hünärmenleri, beýleki işgärleri öz işine çekip bilerler.

28-nji madda. Mejlisiň komitetiniň ýa-da toparynyň maslahatyna onuň düzümine girýän deputatlaryň ýarysyndan köpüsi gatnaşýan bolsa, onda ol maslahaty geçirmek üçin doly ygtyýarlydyr.

Komitetiň we toparyň kararlary olaryň agzalaryň umumy sanyndan sesleriň ýönekeý köplügi bilen kabul edilýär.

29-njy madda. Komitetleriň we toparlaryň maslahatlary aýanlykda alnyp barylýar.

Komitetler we toparlar zerur bolan halatynda ýapyk maslahat geçirmek hakynda karar kabul edip bilerler.

30-njy madda. Komitetiň, toparyň başlygy komitetiň, toparyň işine ýolbaşçylyk edýär, olaryň maslahatlarynda başlyklyk edýär.

Komitetiň, toparyň başlygy:

komitetiň we toparyň maslahatlaryny çagyryr we maslahatlary geçirmek üçin zerur bolan maglumatlary taýýarlamagy guraýar;

komitetiň, toparyň agzalaryna tabşyryklar berýär, olara komitetiň, toparyň işi bilen baglanyşykly bolan maglumatlary we resminamalary iberýär;

taýýarlaýjy toparlarynda we iş toparlarynda komitetiň, toparyň agzalarynyň işini guraýar;

döwlet edaralarynyň we jemgyýetçilik guramalarynyň wekilleriniň, hünärmenleriň we alymlaryň komitetiň, toparyň maslahatlaryna gatnaşmagy hakyndaky meseleleri çözüär;

komitetiň, toparyň gelen netijelerine gol çekýär;

Mejlisiň beýleki komitetleri we toparlary, döwlet edaralary we guramalary, jemgyýetçilik birleşikleri bilen bolan gatnaşyklarynda komitetleriň, toparlaryň adyndan wekilçilik edýär;

kabul edilen kararlary ýerine ýetirmek işini guraýar, komitetiň, toparyň agzalaryny komitetiň, toparyň kararlarynyň ýerine ýetirilişi hakynda habarly edýär;

komitetde, toparda seredilen meseleler hakynda, şeýle hem komitetiň, toparyň tekliplamalaryny durmuşa geçirmek üçin görülen çäreler barada Mejlisiň Başlygyna habar berýär.

V bap. Döwlet häkimiýet we dolandyryş edaralarynyň kadalaşdyryjy namalarynyň Konstitusiýa laýyk gelýändigini ýa-da gelmeýändigini kesgitlemek

31-nji madda. Türkmenistanyň Konstitusiýasynyň 66-njy maddasynyň esasynda Mejlis döwlet häkimiýet we dolandyryş edaralarynyň kadalaşdyryjy namalarynyň Türkmenistanyň Konstitusiýasyna laýyk gelýändigini ýa-da gelmeýändigini kesgitleýär. Kadalaşdyryjy namalaryň Türkmenistanyň Konstitusiýasyna laýyklygy baradaky meselelere seredilende Mejlis ol namalar Konstitusiýa laýyk gelýär diýip hasap etmekden ugur alýar.

32-nji madda. Mejlis namalaryň Konstitusiýa laýyklygynyň meselelerine olary girizmäge hukugy bolanlaryň teklibi esasynda seredýär.

Namanyň Konstitusiýa laýyklygyny kesgitlemek üçin Mejlise teklipl girizmek hukugyna Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy, Türkmenistanyň Prezidenti, Mejlisiň deputatlary, halk wekilleri, Ministrler Kabineti, Ýokary kazyýet haklydyr.

Beýleki döwlet edaralary, jemgyýetçilik birleşikleri, eýeçiligiň görnüşine garamazdan edaralar, raýatlar degişli teklipl bilen namanyň Konstitusiýa laýyklygyny kesgitlemek üçin teklipl girizmek hukugyna eýe bolan edaralara we adamlara ýüz tutup bilýärler.

Mejlis girizilen teklibi delillendirip ret edip biler.

33-nji madda. Mejlis jedelli kadalaşdyryjy namanyň Konstitusiýa gabat gelýändigini kesgitleýän wagty onuň Türkmenistanyň Konstitusiýasyna laýykdygyny:

- 1)kadalaryň mazmuny boýunça;
- 2)kadalaşdyryjy namanyň görnüşi (formasy) boýunça;
- 3)döwlet edaralarynyň arasyndaky ygtyýarlaryň kesgitlenmekligi nukdaý nazaryndan;
- 4) kabul etmegiň, gol çekmegiň, çap etmegiň we herekete girizmegiň tertibi

boýunça takyklaýar.

Mejlis bu meselelere seredýän wagty taraplaryň delillerine we pikirlerine garaşly dälär.

Mejlis girizilen teklipte ýatlanmadyk, emma barlanylýan nama esaslanýan ýa-da onuň käbir düzgünlerini gaýtalaýan namalar boýunça hem karar çykaryp biler.

Mejlis namanyň barlagyny geçirýän wagty onuň göni manysyny we durmuşda ulanylýan manysyny hem nazara alýar.

Mejlis geljekde olaryň Konstitusiýa laýyklygy baradaky meseläniň ýüze çykmagynyň önüni almak maksady bilen taýýarlanylýan namalaryň taslamalaryna gözegçilik we syn etmeýär.

34-nji madda. Namalaryň Konstitusiýa laýyklygy hakynda Mejlisiň öz ygtyýarlarynyň çäklerinde kabul eden kararlary Türkmenistanyň ähli çäklerindäki döwlet edaralary, jemgyýetçilik birleşikleri, eýeçiligiň görnüşine garamazdan edaralar, wezipeli adamlar we raýatlar üçin hökmanydyr.

Mejlisiň kararlary olaryň iberilen edaralary hem-de wezipeli adamlar tarapyndan seredilmelidir we Türkmenistanyň kanunçylygynda başga möhlet göz önünde tutulmadyk bolsa, onda Mejlisiň bellän möhletinde oňa jogap bermek hökmandyr.

Şu mesele boýunça Mejlisiň kabul eden kararlaryna seretmekden boýun gaçyrylsa ýa-da ýüz dönderilse, möhletleri bozulsa, berjaý edilmese ýa-da degişli derejede berjaý edilmese, Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde jogapkärçilige eltýär.

VI bab. Mejlisiň işini üpjün etmek

35-nji madda. Mejlisiň, onuň komitetleriniň we toparlarynyň, wezipeli adamlarynyň we deputatlarynyň işini guramaçylyk, tehniki taydan we beýleki üpjünçilik Mejlisiň degişli gulluklary tarapyndan amala aşyrylýar.

36-njy madda. Mejlisiň gulluklarynyň esasy wezipeleri:

- 1) Mejlisiň we onuň komitetleriniň we toparlarynyň maslahatlaryna, deputatlara hem Mejlisiň beýleki çärelerine guramaçylyk we maddy-tehniki taydan hyzmat etmekden;
- 2) Mejlise raýatlardan gowuşýan tekliplere, arza-şikaýatlara seretmekden, olary öwrenmekden we umumylaşdyrmakdan;
- 3) Mejlisiň resminamalaryny çap etmegi, "Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlaryny" neşir etmegi guramakdan;
- 4) Mejlisiň işini köpçülikleýin habar beriş serişdeleri arkaly beýan etmek bilen baglanyşykly bolan zerur maglumatlary taýýarlamakdan;
- 5) Mejlisiň gulluklarynyň ýerine ýetirmegine degişli edilen beýleki meseleleri çözmekden ybaratdyr.

37-nji madda. Mejlisiň çykadjylary Türkmenistanyň Döwlet býujetinde nazarda tutulýar.

Türkmenistanyň Prezidenti

Saparmyrat Türkmenbaşy

Aşgabat şäheri.

2003-nji ýylyň Sanjar aýynyň 29-y.

№ 205-II

hakynda (rejelenen görnüşi).doc" does not exist in file C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\symfony\http-foundation\File\File.php on line 36

```
#0 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\symfony\http-foundation\BinaryFileResponse.php(94): Symfony\Component\HttpFoundation\File\File->__construct('C:\\Users\\Admini...')
#1 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\symfony\http-foundation\BinaryFileResponse.php(52): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->setFile('C:\\Users\\Admini...', 'attachment', false, true)
#2 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ResponseFactory.php(165): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->__construct('C:\\Users\\Admini...', 200, Array, true, 'attachment')
#3 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\app\Http\Controllers\ActController.php(35): Illuminate\Routing\ResponseFactory->download('C:\\Users\\Admini...')
#4 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Controller.php(54): App\Http\Controllers\ActController->export_word('36811')
#5 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ControllerDispatcher.php(45): Illuminate\Routing\Controller->callAction('export_word', Array)
#6 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(262): Illuminate\Routing\ControllerDispatcher->dispatch(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(App\Http\Controllers\ActController), 'export_word')
#7 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(205): Illuminate\Routing\Route->runController()
#8 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(721): Illuminate\Routing\Route->run()
#9 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Routing\Router->Illuminate\Routing\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#10 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\app\Http\Middleware\Check.php(30): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#11 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Check->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#12 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\app\Http\Middleware\Locale.php(27): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#13 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Locale->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#14 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings.php(50): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#15 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#16 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken.php(78): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#17 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#18 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession.php(49): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#19 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#20 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(121): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#21 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(64): Illuminate\Session\
```

```
Middleware\StartSession->handleRequest(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Illuminate\Session\Store), Object(Closure))
#22 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Session\Middleware\
StartSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#23 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse.php(37): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#24 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\
AddQueuedCookiesToResponse->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#25 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies.php(67): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#26 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\
EncryptCookies->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#27 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#28 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(723): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#29 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(698): Illuminate\Routing\Router-
>runRouteWithinStack(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(Illuminate\Http\
Request))
#30 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(662): Illuminate\Routing\Router-
>runRoute(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Routing\Route))
#31 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(651): Illuminate\Routing\Router-
>dispatchToRoute(Object(Illuminate\Http\Request))
#32 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(167): Illuminate\Routing\Router-
>dispatch(Object(Illuminate\Http\Request))
#33 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>Illuminate\Foundation\Http\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#34 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\livewire\livewire\
src\DisableBrowserCache.php(19): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#35 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Livewire\DisableBrowserCache-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#36 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#37 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ConvertEmptyStringsToNull.php(31):
Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\
Http\Request), Object(Closure))
#38 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ConvertEmptyStringsToNull->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#39 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#40 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TrimStrings.php(40): Illuminate\Foundation\
Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#41 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
TrimStrings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#42 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ValidatePostSize.php(27): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#43 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
```

```
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ValidatePostSize->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#44 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\PreventRequestsDuringMaintenance.php(86):
Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\
Request))
#45 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
PreventRequestsDuringMaintenance->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#46 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\fruitcake\laravel-
cors\src\HandleCors.php(38): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#47 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Fruitcake\Cors\HandleCors-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#48 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies.php(39): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#49 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#50 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#51 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(142): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#52 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(111): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>sendRequestThroughRouter(Object(Illuminate\Http\Request))
#53 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\index.php(52):
Illuminate\Foundation\Http\Kernel->handle(Object(Illuminate\Http\Request))
#54 {main}
```